

Identyfikator sprawy	:	C-99/24
Numer pisma	:	1
Numer rejestru	:	1282208
Data złożenia	:	07/02/2024
Data wpisu do rejestru	:	07/02/2024
Rodzaj pisma	:	Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
<hr/>		
Numer referencyjny złożonego przez e-Curia pisma	:	Pismo DC200806
Numer fiszki	:	1
Podmiot składający pismo	:	Dębiec Sabina (J364883)

Sygn. akt: I C 729/23

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 31 stycznia 2024 roku

Sąd Rejonowy w Koszalinie w I Wydziale Cywilnym w składzie następującym:

Przewodnicząca sędzia Marta Knotz

po rozpoznaniu w Koszalinie na posiedzeniu niejawnym
sprawy z powództwa G.M.K.-Z.B.M. w K.

przeciwko S.O.

o zapłatę

postanawia:

- 1) na podstawie art. 177§1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesić postępowanie w sprawie,
- 2) zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z odesłaniem prejudycjalnym o treści jak w załączniku, stanowiącym integralną część niniejszego postanowienia.

(sędzia Marta Knotz)

ODEŚLANIE PREJUDYCJALNE

Sąd odsyłający:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Polska)

w składzie: sędzia Marta Knotz, e-mail: marta.knotz@koszalin.sr.gov.pl

Sygnatura akt sprawy sądu odsyłającego: I C 729/23

Strony w postępowaniu głównym i ich przedstawiciele:

Powód: G.M.K.-Z.B.M. w K., reprezentowana przez radcę prawnego R.B.

Pozwana: S.O., reprezentowana przez radcę prawnego M.M. oraz adwokata M.P.

Treść pytań:

- 1) czy artykuł 66 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, iż „wszczenie postępowania sądowego” oznacza wniesienie pozwu przez powoda w sprawie procesowej czy też wniesienie wniosku o ponowne zbadanie tej sprawy przez pozwanego po jej prawomocnym zakończeniu,
i w zależności od odpowiedzi na powyższe pytanie:
- 2) czy przepisy rozdziału II. Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych,
ewentualnie czy przepisy rozdziału II. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych
należy interpretować w ten sposób, że osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium jednego państwa członkowskiego może być pozywana przed sądy drugiego państwa członkowskiego w sprawie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, położonej w tym drugim państwie członkowskim.

Przedmiot sporu w postępowaniu głównym i istotne okoliczności faktyczne

1. G.M.K. wniosła do Sądu Rejonowego w Koszalinie w dniu 15.03.2013 r. pozew przeciwko T., S., M. i Sz. O. o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu Gminy, położonego w Koszalinie (Rzeczpospolita Polska) po zakończeniu umowy najmu. Powód wskazał adres zamieszkania wszystkich pozwanych w Polsce. W sprawie wydano nakaz zapłaty, który został odebrany pod adresem w Polsce przez jedną z pozwanych w imieniu wszystkich pozostałych. Nakaz zapłaty nie został zaskarżony i stwierdzono jego prawomocność i wykonalność.
2. Pismem skierowanym do Sądu w dniu 7.07.2023 r. S.O. skutecznie wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, domagając się ponownego zbadania sprawy i odrzucenia wobec niej pozwu z dnia 15.03.2013 roku. Pozwana zarzuciła brak jurysdykcji sądu polskiego, wskazując, iż od 2007 roku posiada wyłączne miejsce zamieszkania w Królestwie Niderlandów i nigdy umowy najmu przedmiotowego lokalu z Gminą nie zawierała.
3. Powód G.M.K. twierdzi, że między pozwanymi występuje tak silna więź prawna, że pożądane jest łączne rozpoznanie sprawy o zapłatę. Wszyscy pozwani są spokrewnieni i mieszkali razem w lokalu powoda. Umowę najmu tego lokalu zawarła wyłącznie T.O. (matka pozostałych pozwanych) w 1994 roku. Umowa najmu została T.O. wypowiedziana i w 2007 roku orzeczono eksmisję wszystkich pozwanych z przedmiotowego lokalu.

Przepisy krajowe

4. Artykuł 18 ustęp 1. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego:
Osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie.
5. Artykuł 505 Kodeksu postępowania cywilnego:
§ 1. Od nakazu zapłaty pozwany może wnieść sprzeciw.
§ 2. Nakaz zapłaty traci moc w części zaskarżonej sprzeciwem. Sprzeciw jednego tylko ze współpозwanych o to samo roszczenie oraz co do jednego lub niektórych uwzględnionych roszczeń powoduje utratę mocy nakazu jedynie co do nich.

Prawo Unii Europejskiej

6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych:

Artykuł 66 ustęp 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie wyłącznie do postępowań sądowych wszczętych, do formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych dokumentów urzędowych oraz do ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych w dniu 10 stycznia 2015 r. lub po tej dacie.

Artykuł 5 ustęp 1. Osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami ustanowionymi w sekcjach 2-7 niniejszego rozdziału.

Artykuł 7. Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może być pozwana w innym państwie członkowskim: (...)

- 3) *w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego - przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę;*

Artykuł 8. Osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może zostać pozwana również:

- 1) *jeżeli pozywa się łącznie kilka osób - przed sąd miejsca, w którym ma miejsce zamieszkania jeden z pozwanych, o ile między sprawami istnieje tak ścisła więź, że požądane jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń;*

Artykuł 24. Niezależnie od miejsca zamieszkania stron jurysdykcję wyłączną mają następujące sądy państwa członkowskiego:

- 1) *w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz najem lub dzierżawa nieruchomości - sądy państwa członkowskiego, w którym nieruchomość jest położona.*

7. Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych:

Artykuł 3 ustęp 1. Osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego mogą być pozwane przed sądy innego Państwa Członkowskiego tylko zgodnie z przepisami sekcji 2 - 7 niniejszego rozdziału.

Artykuł 5. Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim: (...)

- 3) jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu - przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę;

Artykuł 6. Osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego może być również pozwana:

- 1) jeżeli pozyna się łącznie kilka osób - przed sąd miejsca, w którym ma miejsce zamieszkania jeden z pozwanych, o ile między sprawami istnieje tak ścisła więź, że pożądaną jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń;

Artykuł 22. Niezależnie od miejsca zamieszkania jurysdykcję wyłączną mają:

- 1) w sprawach, których przedmiotem są prawa rzeczowe na nieruchomościach oraz najem lub dzierżawa nieruchomości - sądy Państwa Członkowskiego, w którym nieruchomość jest położona.

Konieczność wykładni prawa UE

8. Na obecnym etapie postępowania sądowego Sąd Rejonowy w Koszalinie musi rozstrzygnąć zarzut pozwanej S.O. dotyczący braku jurysdykcji sądu polskiego. Powód twierdzi, iż sąd polski posiada taką jurysdykcję, a prawidłowa wykładnia przepisów w tym zakresie ma istotne znaczenia dla szeregu spraw związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Gminy. W razie uznania zarzutu za zasadny sąd odrzuci pozew Gminy z dnia 15.03.2013 r., i będzie zachodziła podstawa prawna do umorzenia egzekucji przeciwko pozwanej.
9. Przedmiotem sporu jest żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z lokalu Gminy, położonego w Koszalinie (Rzeczpospolita Polska) przez pozwaną S.O. w spornym okresie lat 2011-2012. Pozwanej nie przysługiwało w tym czasie żadne prawo do wskazanego lokalu. Pozwana zamieszkała wcześniej w spornym lokalu jako dziecko wraz z matką, która zawarła umowę najmu tego lokalu. Po

wypowiedzeniu najmu przez Gminę – została orzeczona przez polski sąd eksmisja całej rodziny pozwanej. Gmina twierdzi, iż mimo orzeczenia eksmisji rodzina nie opuściła lokalu. Pozwana S.O. natomiast wskazuje, iż w 2007 roku wyprowadziła się na stałe do Królestwa Niderlandów. W dotychczasowym postępowaniu ustalone zostało, że w chwili wniesienia pozwu przez powoda 15.03.2013 r. oraz w chwili wniesienia sprzeciwu pozwanej 7.07.2023 r. pozwana S.O. posiadała miejsce zamieszkania w Królestwie Niderlandów.

10. Sprawa o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z cudzej nieruchomości jest sprawą cywilną, pozostaje w zakresie przedmiotowym stosowania:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych oraz

- rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

11. Sporne pozostaje w pierwszej kolejności ustalenie, które z tych rozporządzeń ma w sprawie zastosowanie z uwagi za ich zakres czasowy. Zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 *Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie wyłącznie do postępowań sądowych wszczętych (...) w dniu 10 stycznia 2015 r. lub po tej dacie.*

12. Wątpliwości dotyczą tego, czy pojęcie „wszczenie postępowania” winno się odnosić do daty wniesienia pozwu przez G.K. o zapłatę przeciwko pozwanej (15.03.2013 r.), czy też wniesienia sprzeciwu pozwanej (7.07.2023 r.) z wnioskiem o ponowne zbadanie sprawy.

13. W dalszej kolejności, w zależności od odpowiedzi na pierwsze pytanie które z rozporządzeń ma w sprawie zastosowanie, analizy wymagają przepisy jurysdykcyjne tego rozporządzenia. Przepisy obu rozporządzeń mają w tym zakresie jednakowe brzmienie.

Ustalenie zasad jurysdykcyjnych dla powyższej sprawy wymaga analizy:

14. Po pierwsze - artykuł 7 punkt 2 rozporządzenia 1215/212 (odpowiednio artykuł 5 pkt 3 rozporządzenia 44/2001). Konieczne jest rozważenie czy zamieszkiwanie w cudzym lokalu bez tytułu prawnego po zakończeniu umowy najmu uprawniającej

do zajęcia tego lokalu - stanowi czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego.

W świetle prawa polskiego – na gruncie ustawy o ochronie praw lokatorów - zamieszkiwanie w cudzym lokalu bez tytułu prawnego nie stanowi czynu niedozwolonego. W uchwale z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie III CZP 121/07 Sąd Najwyższy wskazał: „Poczynione ustalenia nie pozwalają na traktowanie odpowiedzialności, o której mowa w art. 18 ust. 1-3 ustawy o ochronie praw lokatorów, jako odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego. Rezygnacja w tych przepisach z winy jako przesłanki odpowiedzialności nie pozwala kwalifikować stanów faktycznych objętych ich hipotezami jako deliktów w rozumieniu art. 415 Kodeksu cywilnego, a nie wchodzi w grę ich subsumcja pod inne przepisy kodeksu cywilnego o czynach niedozwolonych. Nie ma także podstaw do przyjęcia, że przepisy te same określają delikt szczególnego rodzaju (...)”.

Tymczasem Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie C-307/19 orzekł, że zakres pojęcia „czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego” w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 obejmuje każde żądanie zmierzające do obciążenia odpowiedzialnością pozwanego, które nie dotyczy „umowy” w rozumieniu art. 7 pkt 1 lit. a) tego rozporządzenia, a więc nie opiera się na obowiązku prawnym dobrowolnie zaciągniętym przez jedną osobę względem drugiej (punkt 83 i przytoczone tam orzecznictwo).

15. Po drugie - artykuł 8 punkt 1 rozporządzenia 1215/212 (odpowiednio artykuł 6 punkt 1 rozporządzenia 44/2001). Analizy wymaga czy pożądanym jest łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy o zapłatę takiego wynagrodzenia przeciwko wszystkim członkom rodziny, kiedyś wspólnie zamieszkującym lokal - w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń. Przy czym - zgodnie z prawem polskim - odpowiedzialnym za zapłatę są tylko osoby faktycznie zajmujące lokal. Nie ma przepisów przewidujących solidarną odpowiedzialność wszystkich członków rodziny. Możliwe jest więc wydanie orzeczeń odmiennych w stosunku do każdego członka rodziny w zależności od ustaleń czy w okresie objętym pozwem zajmował faktycznie sporny lokal. Zdaje

się to przemawiać przeciwko możliwości zastosowania w sprawie tego przepisu jako podstawy jurysdykcyjnej.

16. Po trzecie - artykuł 24 punkt 1 rozporządzenia 1215/212 (odpowiednio artykuł 22 punkt 1 rozporządzenia 44/2001). Konieczne jest rozważenie czy żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z cudzego lokalu bez tytułu prawnego po zakończeniu umowy najmu uprawniającej do zajęcia tego lokalu - jest sprawą o „prawa rzeczowe na nieruchomościach” bądź o „najem nieruchomości”. Zdaje się, że taką wykładnię należy odrzucić w świetle wyroku TSUE z dnia 3.10.2013 r. w sprawie C-386/12.
17. W braku możliwości zastosowania któregośkolwiek z wyżej wskazanych przepisów – zgodnie z artykułem 5 ustęp 1 rozporządzenia 1215/212 (odpowiednio artykułem 3 ustęp 1 rozporządzenia 44/2001) w sprawie zachodził będzie brak jurysdykcji, uzasadniający odrzucenie pozwu z dnia 15.03.2013 r.

(sędzia Marta Knotz)